

Roman

ILUSTROVAN DRUŽINSKI TEDNIK IZHAJA V ČETRTEK

III. leto

V Ljubljani, 9. aprila 1931

Štev. 15

Gosja pastirica

Vesela zgodba

Napisala Erika Thomy

„Mnogo jih je poklicanih, malo pa jih je izvoljenih!“ To velja posebno za umetnost.

Zato se je ravnatelj pariške Velike opere tako naglo odpeljal v oddaljeno vasico, kjer je baje živela neka gosja pastirica. V tisti pastirici je namreč slutil še neodkrit pevski talent.

Pred nekaj dnevi so mu bili sporočili, da ima dotična pastirica čudovit glas in da zna prekrasno peti.

Tudi kapelnika si je bil ravnatelj vzeti s seboj in še nekega drugega odločilnega gospoda.

Ko so gospodje prišli v vasico, so morali čez občinski pašnik, in tedaj so že zagledali, kar so iskali: gosjo pastirico.

Velikansko živo pisano ruto je imela na glavi. Prav takšno kakor druga gosja pastirica, ki je stala zraven nje, in iz polnega grla so se ji vsipale pesem za pesmijo v pomladni zrak.

Strokovnjaški poslušalci so se veselo spogledali nad krasnim glasom, ki je pel tako lepe pesmi.

To je bilo tisto, kar so že tako dolgo zaman iskali! In to je bilo tisto, kar jamči za uspeh in polne blagajne!

Živo je stopil gospod ravnatelj k mladi pastirici. Dekle se je ustrašilo, prestala je peti.

ELIZABETA BERGNER V FILMU „ARIANE“ (FOTO STAR-FILM)

plaho se je priklonila in jih sramežljivo pogledala.

Ravnatelj je bil presenečen nad tolikšno lepoto. Druga dva gospoda sta takisto strmela v njo in si skrivaj zadovoljno mela roke.

In potem so vsi trije napravili mladi gosji pastirici svoj najponižnejši poklon in ji razodeli, da jim je čast ponuditi ji mesto v Veliki operi, ki bi ji nesla čistih dvesto frankov na mesec in prsto oskrbo in pouk, dokler se toliko ne izpopolni, da bo lahko pela samostojne vloge v operi.

Mlada gosja pastirica je prebledela in spet zardela.

In nato so se gospodje poslovili in ji naročili, naj se

drugi dan dopoldne oglasi v gledališki pisarni.

*

Toda mlade gosje pastirice ni bilo. Namestu nje pa je točno ob napovedanem času prišla neka dražestna deklica. Elegantno je bila oblečena in njeno vedenje je bilo brezhibno.

„Ali ni to — — ali niste vi...“ jo je hotel vprašati gospod ravnatelj.

Toda v tem se je deklica že predstavila in povedala, da jim je včeraj pela. In vsa rdeča je plaho dodala:

„Ne jezite se, prosim, da sem porabila zvijačo. Morala sem to storiti, zakaj drugače

Konec na 245. strani

Na švedskem so pogodili, da se dá iz krvi dognati, koliko je človek popil alkohola. Stockholmska policija se te metode že poslužuje, ba je z velikim uspehom. Tudi pri nas bi se s pridom obnesla — pri nas še prav posebno.

Ameriški listi so že dolgo pred prvim aprilom pisali, da pričakuje znana milijonarka Vanderbiltova v štirih tednih dvojčke. In točno štiri tedne nato je res nastopil napovedani dvojno srečni dogodek... To preroštvo, ki se je tako natanko izpolnilo, je do danes edino te vrste. Kako so mogli zdravniki to napovedati, vprašate? Damo so roentgenizirali!

Dempseyeva žena je že sita! Bivši svetovni boksarski prvak Jack Dempsey ima pri svoji ženi, filmski igralki Estelli Taylorjevi manj sreče. Pišejo, da je diva odpotovala v Pariz, da doseže ločitev zakona. S čim se ji je neki zameril?

Znani industrijec in veletrgovec kave in čokolade Meinel se je na Dunaju poročil z mlado Japonko Mičko iz Tanake.

Iz Amerike poročajo o novem izumu, ki utegne vso gramofonsko industrijo na glavo postaviti. Neki Warwick je menda izumil novo vrsto gramofonske plošče, ki niti ni plošča, nego kovinska žica, na kateri se ovekov večji glasovi in glasha v obliki komaj zaznavnih vdolbin. Te žice so iz jekla in so baie mnogo praktičnejše od sedanjih plošč. Predvsem zato, ker jih lahko napravijo tako dolge kakor kdo želi. S temi „ploščami“ bi igrali cele ure brez prestanka in izmenjave. Pol kile žice bi zadoščalo za dobro uro godbe.

Tegale nam je manjkalo: V Južni Afriki je dr. Green odkril nov strup, ki se dobi iz neke gomoljnice. Strup je krstil za „adenis“. Strokovnjaki trde, da je 5000-krat hujši od strihnina in ne ostane v telesu po njem nikakih sledov. En gram adenisa ubije 33 ljudi...

Da tale ni resnična, bi jo deli med šale: V Londonu je prišel neki vpokojeni 80letni višji oficir pred sodišče zaradi prešuštva(!). Ko je poročilo o njegovem „grehu“ prišlo v liste, je cele dneve sedel v klubu in sprejemal brzojavne čestitke... Sodišče ga je oprostilo, a menda tega ni bil vesel...

Odtis roke

Napisal Maurice Level

Vlak je drvel skozi temno noč. Moji trije sopotniki, star gospod, mlad mož in zelo mlada dama, niso spali. Od časa do časa je izpregovorila mlada dama nekaj besed z mladim možem. On ji je odgovoril z nemo gesto, in vse je spet utihnilo. Proti dyem zjutraj smo z nezmanjšano hitrostjo švignili mimo majhne postaje. Njene luči so kakor puščice šinile v naš oddelek in spet izginile. S strašnim ropotom je zdrvel vlak čez okretnice. Mlada dama, ki je bila ravno zadremala, se je od hrušča in sunkov zbudila. Mladi mož je potegnil z oro-kavičnimi rokami po steklu in se sklonil naprej, da bi kaj videl. Toda kolodvorska ura, svetiljke in ime postaje so bile že utonile v temo.

Mlada dama je vprašala z medlim glasom:

„Kje smo, Jacques?“

Pogledal je na svojo uro, pomislil in odvrnil:

„Ne vem natanko. Toda sodeč po času ne moremo biti več daleč od Pontarlieria.“

„O, pač.“ je rekel stari gospod, „nismo še prišli skozi predor.“

Mladi mož se mu je zahvalil in mlada dama je vzdihnila:

„O, Bog, kako brezkončna je ta vožnja... Nič še nisem spala. Ko bi bil vsaj časopise kupil.“

„Ali vam smem postreči?“ je vprašal stari gospod in ji ponudil nekaj listov.

Vzela jih je z ljubeznivo zahvalo in začela čitati. Njen mož je potegnil cigaretno dozo iz žepa in jo ponudil sosedu.

„Cigareto, gospod?“

„O, prosim!“

Bil je zal mlad mož kakih tridesetih let, eleganten, pri tem pa krepak, s fino, energično glavo in jako milimi očmi, katerih pogled se je še bolj raznežil, kadar se je uprl

na njegovo mlado ženo. Ona je bila razgrnila liste in se je popolnoma zatopila v branje. Njen mož ji je potegnil odejo, ki ji je zdrknila skoraj na tla, nazaj čez kolena, jo lju-beče pogladil po roki in rekel:

„Nu, ali si zdaj zadovoljna?“

Nasmehnila se je, on pa se je spet obrnil k staremu gospodu.

„Ne veste, gospod, kako sem vam hvaležen.“ je rekel. „Ta vožnja je res že kar predolga in prenaporna, posebno za mojo ženo, ki ni vajena nočnega potovanja.“

Ogovorjenec je zelo vljudno odvrnil:

„Tem neprijetnejša v tem letnem času, ko se tako pozno zdani. Saj bo še popolnoma tema, ko bomo v Vallorbu, in tam imamo dobre pol ure posla s carino. Gotovo potujete v Italijo?“

„Ne — v Švico. Moja žena ni prav zdrava in zdravniki so ji predpisali gorski zrak.“

Med tem je bila mlada žena preletela že vse liste; odložila jih je nazaj na sedež in rekla:

„Vsi govore samo o eni stvari, ki me tako zanima. O tem zločinu preberem vse... tako je, kakor bi brala roman.“

Njen mož je skomignil z rameni. „Ne vidim, kaj naj bi bilo na tem tako zanimivega.“

„Zanimivega? Vse!... Morilčeva spretnost... ta nedognana skrivnost, ki obdaja umor — skratka vse!“

Stari gospod, ki je očividno želel navezati pogovor, je vprašal:

„Govorite o zločinu v Pergoleški ulici, milostljiva?“

„Da, gospod, ali se ne zdi tudi vam zanimiv?“

„Izredno!“

„Vidiš, gospod je tudi mojega mnenja.“

Mladi mož je vzel v roke časopis in ga razgrnil. Ne da bi bil vzdignil oči, je odgovoril:

„Saj niti ne vem, za kaj gre, draga moja.“

„Ne veš? Pa vendar prav tako bereš kakor jaz, še zadnjič si ves premor čital poročilo v gledališču — in davi spet, preden sva šla na vlak...“

On je spustil časopis na tla in jo prepadeno pogledal:

„Čuj — če ti rečem, da nisem bral, potem pač nisem bral!“

Ta na zunaj krotki in nežni mož očitno ni bil vajen ugovarjanja. Zakaj te besede je rekel s suhim, malone rezkim glasom, in njegove sinje oči, ki so še pravkar tako ljubkujoče gledale, so mahoma postale mrzle in trde, da mi je kar neprijetno postalo. Gotovo je mojo osuplost opazil; umiril se je in ravnodušno povzel:

„Nemara sem le kje bral. Dama iz polsveta, ki jo v njenem stanovanju zabodejo... sredi noči...“

„O belem dnevu.“ je popravila mlada žena.

„Nu, če že hočeš, o belem dnevu... Oropajo jo denarja in draguljev — take reči se vsak dan zgode!“

„O, stvar je bila dosti skrivnostnejša!“

Mladi mož je vzdihnil:

„Moj Bog! da se tako ogrevaš za take stvari!“

In se je spet zatopil v branje časopisov. Mlada žena, ki ji je bil očitno samo ta umor v mislih, pa se je obrnila k sopotniku:

„Če pomislim, da je morda kdo zvonil na vratih te nesrečnice, med tem pa je ona umirala — še prav verjetno utegneno to biti!“

Gospod se je začudil:

„Iz česa to sklemate?“

„Iz čisto navadne okolnosti: noben dragulj ni izginil, in vendar je bilo treba samo roko iztegniti po njih. Pozneje so našli na nočni omarici dva čudovito lepa prstana, zlato denarnico in demantno

„Roman“ stane

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, pol leta 40 Din, vse leto 80 Din. — Račun pošt. hr. v Ljubljani št. 15.393.

— Dopisi: „Roman“, Ljubljana, Breg 10. — Naročnina za inozemstvo (vse leto): v Avstriji 14 šilingov, Nemčiji 9 mark, Franciji 50 frankov, na Čehoslovaškem 70 kron, v Italiji 40 lir, Belgiji 14 belg, Angliji 9 šilingov, Holandiji 5 goldinarjev, Egiptu pol funta, Severni Ameriki 2 dolarja. Za ostalo inozemstvo vseeletno 120 Din v valuti dotične države, pol leta pa 60 Din. Posamezne številke: v Jugoslaviji po 2 Din, v Italiji pa po 80 stotink.

naprsnico. Niti najmanjšega nereda niso opazili. Morilca je najbrž nekaj prestrašilo, da je pobegnil, preden je utegnil pobrati plen. Zločin mu ni dosti prinesel.“

Stari gospod je zmajal z glavo:

„Pač, milostljiva, mnogo, jako mnogo. Ta zločin je eden najbolj dobičkanosnih, kar se jih je zgodilo v zadnjih letih, in mož ni odšel praznih rok, to vam jamčim.“

„Zakaj pa potem ni pobral dragotin?“

„Iz jako enostavnega razloga: ker si je kot inteligen ten človek dejal: denar in bankovci so brezimna stvar, ki me ne more izdati. Pri draguljih — naj jih človek že obdrži ali pa skuša prodati — pa se vselej izpostavi nevarnosti, da ga ne dobe. Brzjav in telefon sta tem ljudem precej otežkočila delovanje. S tiralicco jih dobiš celo na debelem morju in jih spraviš pod ključ, še preden utegnajo pristati na gostoljubnih tujih

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 238. strani

1. Ali je treba biku pokazati ravno rdečo cunjjo, da podivja?

2. Česa je več na svetu: avtomobilov ali telefonskih postaj?

3. Koliko ljudi ima otok, kjer sta svoje čase prebivala Robinson Crusoe in Petek?

4. Na koliko načinov se giblje zemlja?

5. Kdaj so v Rusiji kovali platinaste novce?

6. Kje imajo zakon, da se ne smeta kopati dva otroka v isti kadi?

7. Kdaj so prvič tiskali note?

tleh, kjer zakoni ne dovolijo izročitve oblastvom...“

In zelo odločno je dodal:

„Ne, njega ne dobe...“

Zoper svojo voljo sem zamrmral:

„To je danes nekoliko manj gotovo kakor včeraj.“

Mlada žena je vztrepetala, stari gospod se je silovito obrnil proti meni, mladi mož pa me je pogledal čez časopis.

„Prosim vas,“ je rekel stari gospod, „jaz sem vse bral, kar se tiče te stvari, zasledoval sem jo v desetih listih z velikim zanimanjem, in vam lahko rečem, da nisem odkril ničesar, kar naj bi utemeljilo domnevo...“

„Ker je odkritje, ki sem nanj namignil, staro komaj nekaj ur,“ sem odgovoril, „in ker o tem ne bo nihče zvedel do jutri zjutraj.“

Mlada žena se je radovedno obrnila k meni:

„Gospod ste žurnalista?“

„Ne, milostljiva. In vendar sem o stvari prav dobro poučen. Kot sodni zdravnik sem bil zraven, ko so stvar preiskovali. Nu, pri ugotavljanju dejanskega položaja so iz početka opazili samo eno —

zakaj soba, v kateri se je zločin dogodil, je bila precej temna — in sicer to, da je dobila nesrečnica samo en sunek z nožem v sredo prs. Ko pa so truplo prepeljali v mrtvašnico, sem odkril precejšen madež pod levimi prsi, rdečkast madež, ki po svoji obliki spominja na roko. Fotografiral sem ta madež, ojačil sem ploščo, in ko sem razvil prvo sliko, sem videl, da je bil res oh-

ris roke — dolge, fine roke, in posnetek se mi je tako dobro posrečil, da ni na njem manjkalo niti najmanjše podrobnosti, ne gube, ne črte — nič!“

„Morda,“ je zamišljeno menil stari gospod, „se je kateri stražnik dotaknil trupla, ko so ga pobrali s tal. In ker ti ljudje navadno ne nosijo rokavic, utegne to biti odtis ne baš snažne, zato pa vendarle popolnoma nedolžne roke.“

Konec prihodnjič

„TRADER HORN“

(KLIC PRAGOZDA)

Dnevnik W. S. VanDyka,

voditelja MGMove filmske ekspedicije po Osrednji Afriki

Na parniku „Usaramo“, 18. apr.

Ko so mi pred nekaj meseci v Hollywoodu povedali, da pojdem kot voditelj Metro-Goldwyn - Mayerjeve filmske ekspedicije v Afriko snemat film po romanu „Trader Horn“, je ta novica seveda povsod zbudila splošno zanimanje. Snemanje velikega filma je že samo po sebi cel roman, toda roman, ki je prepoln tehničnih primesi, da bi ga mogli nepoučeni ljudje razumeti. Pri „Trader-Hornu“ pa je stvar v toliko še druga, ker je bila zasnova tega filma čisto nova. Film „Trader Horn“ naj bi tako rekoč oživil nekatere epizode iz Hornovega življenja, in zato bi bilo treba, da jih posnamemo, kakor pravimo, na licu mesta. Potovati bi morali na kraje, ki jih Horn popisuje, tvegati nevarna podnebja, boriti se z zvermi in nevarnimi afriškimi plemeni. Do sleherne podrobnosti bi morali živeti enako življenje, ki ga je živel stari krošnjar, ko je potoval po afriških rekah. To, da bi nas filmska kamera spremljala povsod, kamorkoli bi krenili, se mi zdi, ne bi prav nič vzelo realizma naši ekspediciji, našemu romanu v Afriki, nego bi vso stvar še kompliciralo.

To je bilo, kakor sem rekel, pred dvema mesecema. Takrat še nisem vedel, kar danes vem, koliko priprav je namreč treba za takšno ekspedicijo. Vedeti morate, da bi bilo nameravano potovanje eno izmed najdaljših, kar ste kdaj čuli o njih.

Pot od Hollywooda v Mombaso na vzhodni afriški obali, ki je ključ osrčja Afrike, je dolga nič manj kakor dvanajst tisoč milj, če greste od vzhoda proti zapadu. V obratni smeri, čez Tihi ocean, pa bi bila pot še nekaj milj daljša. Če upoštevamo vse neprilike, ki bi jih imeli na drugi prog, in velikost naše prtljage, nam je bila pot proti vzhodu ugodnejša in zato smo se odločili, da potujemo čez New York, Pariz, Genovo in Port Said. Ali smo prav storili, da smo si izbrali to pot, še danes ne vem.

To bi bilo zastran potovanja samega. Veliko vprašanje pa je bilo tudi naša prtljaga in oprema. Poznavalci so nam povedali, da bi bilo, uprav blaznost nositi v Afriko več ko tisoč kil opreme in prtljage. In vendar: ko smo našteali vse, kar smo najbolj krvavo potrebovali, je zneslo nič manj ko 80 do 90 ton. Naš generator

— stroj za proizvajanje električne sile in luči v afriških džunglah — je sam tehtal deset ton; aparat za snemanje zvočnega filma pet ton. Kje so pa potem še druge potrebne reči, kakor: pritifikline za filmski aparat, žarnice na visoko jakost, obločnice, ateljejska oprava in še tisoč in ena stvar, ki so potrebne za najnavadnejše snemanje.

Ko sem preletel seznam vseh teh predmetov, sem se šele prav zavedel veličine svojega poslanstva. Prvič v zgodovini filma potuje cel filmski studio v afriško džunglo. Moja naloga je bila prepeljati iz Hollywooda v neobljudene in divjaške predele Britske Vzhodne Afrike dvanajst tisoč milj daleč vso to našeto opremo, razen tega pa še cel štab ameriških igralcev, ki bodo igrali glavne vloge v tem filmu. To ni majhna reč!

Toda čim bolj sem izprevidel težkoče in malone neizvedljivost te ekspedicije, tem bolj sem se zagrizel vanjo, tem bolj sem se ogrel zanj. Moramo premagati vse težkoče in dokazati, da nekaj zmoremo.

Tako smo odpotovali.

Iz Hollywooda smo se odpeljali osemnajstega marca. Bilo nas je vsega skup petnajst ljudi: Harry Carey, ki je dobil vlogo Horna samega, dalje Edwina Booth, „bela boginja“, Duncan Renaldo kot Peru, trije filmski operaterji, dva elektromonterja, dva tehnična strokovnjaka, moj tajnik, en tesar, en lovec, en laboratorijski pomočnik in jaz. Pred mesecem dni so šli naprej kot nekaka prednja straža en trgovski strokovnjak in več laboratorijskih pomočnikov, da pripravijo teren in uredijo poslovno in finančno stran potovanja. Njih naloga je bila pripraviti vse potrebno za naš prihod v Mombaso in ureditev laboratorija za razvijanje filmov.

Nekaj dni pred odhodom v New York so vso našo opravo in prtljago, ki je tehtala blizu

RAZTOVARJANJE OGROMNE OBLOČNICE ZA FILMANJE

sto ton, zabili v zaboje in poslali naprej. Šel sem gledat v tovarišče, kako delajo. Dva delavca sta se ravno mučila z velikim zabojem, na katerem je bil nalepljen list z napisom „M-G-M. Mombasa, Britska Vzhodna Afrika“. Ko sta zaboj srečno spravila v vagon, je eden od njiju zagledal naslov. Pokazal ga je svojemu tovarišu in oba sta se zarežala in zmajala z glavo.

Danes vem, zakaj sta se tako nejeverno smejala.

Mombasa v Vzhodni Afriki, 1. maja.

Spal sem v Palace-hotelu. Zjutraj smo se bili izkrcali v Kilindiniju, mombaškem pristanišču, nekaj milj od mesta. Ves dan smo nadzirali kontrolo angleških carinskih uradnikov, ki so pregledovali našo prtljago in opravo, ko so jo razkladali s parnika „Usaramo“ in „City of Shanghai“, tovornega parnika, ki je odpeljal iz New Yorka teden dni pred nami. Menda ni treba še posebej omeniti, da smo bili trudni na smrt in da smo komaj čakali, da se temeljito odpočijemo in naspimo.

Toda Bog nam je bil naklonjen. Pripravil nam je bil enega izmed najlepših razgledov, kar sem jih imel kdaj

priliko videti. Ko smo prišli po zajtrku na palubo, se nam je odprl prvi pogled na afriško obal. Morje je bilo temnosinje in se je lesketalo v vročih

AFRIŠKA ČRNCA PRVIČ V EVROPSKI OBLEKI

žarkih tropičnega solnca, izpod pramena mehkih rumenih oblakov na obzorju — stalen pojav v ekvatorijalnih vodah — pa se je odražala tenka črta kopnine v globokem reliefu. Ko smo stopili v parnik, ki nas

je odpeljal na obal, se je barva drevja na obzorju prelila iz črne v svetlorjavo, pokazali so se že obrisi dreves in v sliki se je pojavil ozek pas belega obrežja, ki je odtrgal lene valove od obale. In kmalu smo zagledali strehe hiš, dim nekega vlaka in meglene obrise gora v ozadju. Še minuto, pa smo bili v pristanišču Kilindini.

Dva člana naše predstraže sta nas že čakala na nasipu. Tesni prostor med trgovskimi hišami iz rdeče opeke in nabrežjem je bil poln črnopolnih nosačev in arabskih uradnikov v rdečih fesih in belih suknjičih, peščice belcev s plutovinastimi čeladami in lahimi suknjenimi oblekami, kakor jih nosijo v tropičnih krajih, dalje je bil neki lokalni poročevalec, ki je dajal navodila svojemu ko smola črnemu operaterju, in nešteto domačih stražnikov v rdečih fesih, višnjevih volnenih jopičih, kakor jih imajo naši nogometišči, z usnjenimi podlogami na ramenih in brez čevljev. Nisem se mogel ubraniti neke groze, ki me je stresla ob pogledu na to pisano množico. Sicer pa — saj smo v Afriki: take reči so tu vendar nekaj navadnega!

Se nadaljuje

AMERIŠKI IN AFRIŠKI IGRALCI IZ FILMA TRADER HORN. V SREDI EDWINA BOOTH

Billy Snuff, slepar

Humoreska

Napisal H. Krizkovsky

Joe Morning, najsposobnejši kriminalist iz Scotland-Yarda, je zadovoljno pohajkoval po londonskih ulicah.

Roke si je bil vtaknil v hlačne žepe, med ustnicami mu je tiščala parfimirana orientalska cigareta, slamnik pa si je bil porinil daleč nazaj na tilnik.

Okoli ust Joeja Morninga je neprestano igral zadovoljen usmev; z ljudmi iz ljudstva je znal govoriti na način, ki mu je nakopal zavist marsikaterega preiskovalnega sodnika. Kadar je takole na videz čisto brez načrta tjavendan pohajkoval po mestu in zdaj potožil pri katerem starem izvoščku nad draginjo ovsa, tam spet malo poklepetal s staro prodajalko cvetic, bi ga človek nemara imel za brezskrbnega študenta z dežele, ki svojih dolžnosti ne vzame preveč tragično.

Njegovim očem pa, ki niso imele jekleno trdnega pogleda in tudi niso bile sive in prodirljive, nego so rjavo in zaupljivo mežikale izza velikih naočnikov — tem očem torej ni nič ušlo, kar bi za detektiva iz Scotland-Yarda utegnilo biti količkaj pomembno. Roke, ki se v vrvenju pasantov izgube v žepih drugih ljudi; deklina, ki z jarko poslikanimi obrazi in v svilenih nogavicah preže na vogalih na trebušaste kmetiče; možaki, zanemarjeni in zapuščeni, ki skrivnostno namigavajo neznanem — to so bile stvari, za katere je imel vrli Joe Morning ostro oko.

Ko je tako stal pred nekim kioskom na Audley-Streetu in študiral programe zabavišč, pri čemer si je — zakaj bilo je sredi poletja — s klobukom pahljal obraz, je zagledal na nasprotni strani, pred trgovino urarja G. Brewina, nekega

moža, ki mu nikakor ni bil povšeči.

Ta mož je bil smešno majhen, imel je veliko grbo, prekanjen naguban obraz in plave lase. Siva obleka je pokrivala njegove kakor trska suhe ude, nad komolcem pa je bil suknjič zakrpan s črnim blagom. Mož je imel na glavi angleško čepico, dolge roke pa so mu mahavo opletale tam nekje v višini kolen.

Tako je že dolgo stal pred urarjevo izložbo in si ogledoval dragocenosti; potlej se je namenil iti dalje, a se je koj spet obrnil in se ustavil pokraj trgovine, pri čemer je zakopal roke v žepe suknjiča, grbo pa naslonil na zid.

Joe Morning si ga je temeljito ogledal, in grbčevo vedenje se mu je zazdelo na moč sumljivo. In med tem ko se je naredil kakor da prebira oznanila zabavišč, je v duhu naglo preletel album zločincev, in kaj kmalu je našel to grbo. Billy Snuff je bil to, kakopak — kdo drugi naj bi tudi bil, s tako grbo, kakor Billy Snuff, ki je znal tako drzno vlamljati in ga ni bilo ničesar strah; on je bil to, ki zdaj tu vohuni okoli trgovine gospoda G. Brewina.

In Joe Morning si je na tihem rekel, da bo novič preizkusil svojo staro, preizkušeno metodo.

Zato je malomarno krenil tja prek, pogledal proti nebu in si jel na glas žvižgati neki šlager.

Pred izložbo je obstal, potegnul iz žepa svojo nikljasto uro in se jako vneto sklonil h kronometru, ki je bil v izložbi in ki je kazal pravi Greenwichski čas. Potem je nekaj časa primerjal obe uri, in polglasno pred se preklinjajoč popravil kazalca na svoji uri. In ko jo je spet

spravil v žep, je smeje se dejal grbcu, ki ga je pazljivo opazoval:

„Vedno bi rada drugače šla, zanikarna čebula!“

Oni je skomignil z rameni. „Saj je pa tudi samo čisto navadna ‚Excelsior‘ za dva šilinga!“ Pokazal je na zlate kronometre v izložbi, in ko je pogledal stran, je videl, da so vrata odprta na stežaj in da je trgovina po vsem videzu prazna.

Billy Snuff se je zasmel in raztegnil usta.

„Trebaja le poznati pravi naslov, potem si človek takole stvar lahko kaj poceni nabavi,“ je rekel.

„Aha,“ si je dejal Joe Morning, „zdaj že prihaja v prave vode — pa ga bom že dobil!“

„Hahaha!“ se je zasmel in onemu zvito pomežiknil. „A kje se dobe ti naslovi — he?“

Zakrknjeni lopov Billy Snuff je potegnul roko iz žepa in pokazal s palcem čez ramo na odprta vrata.

„Evo, tu vam je že takle naslov; tako poceni zlatih ur ne dobite v vsem Londonu.“

„Hahaha, vi mi ugajate — vi ste imenitni! Trebaja le stopiti v prodajalno in si kar — hahaha! Toda ali vam smem ponuditi dobro cigareto?“

Ponudil mu je svojo dozo, in Billy Snuff, lopov, je vzel cigareto od Joeja Morninga, najsposobnejšega kriminalista iz Scotland-Yarda.

„Alpaka!“ je rekel kratko in potrkal po dozi. Joejevo spoštovanje do strokovnega znanja tega zločinca je močno zraslo.

„Vsa čast, vi se pa spoznate!“ je menil in mu ponudil ognja.

„Moj Bog!“ je rekel Billy Snuff. „Saj je to moj poklic!“

„Hahaha, ta je pa res dobra! Toda čujte: ali bi se na primer upali stopiti v tole prodajalno, vzeti kako uro in

Neznanka

Napisal Villiers de l'Isle-Adam

(Gl. „Roman“ št. 15 in 14)

potem spet iti? Pet šilingov stavim, da se ne boste upali!”

„He, zakaj se ne bi upal? Če stavite, izgubite!”

„Zdaj te imam!” je zaigralo v detektivski duši Joeja Morninga; na glas pa je rekel:

„Nu, sodim, za kaj takega je treba že precejšnje porcije poguma! Toda šalo na stran!” Prijateljsko ga je potrepal po rami. „Staviva? Pet šilingov, da se vam ne posreči!”

Billy ga je nezaupno pogledal in za trenutek pomislil; potlej pa je rekel:

„Če že na vsak način hočete — prosim! Toda izvolite mi najprej pokazati pet šilingov!”

Joe se je podvihal in jih naglo potegnil iz žepa. In zdaj je grbec stopil v trgovino.

Detektiv je napeto gledal za njim, in je videl, kako je lopov z največjim mirom vzel neko uro z mize in odšel iz prodajalne. V malo sekundah je bila stvar opravljena.

„Tako,” je rekel Snuff, ko je bil spet zunaj, „in zdaj mojih pet šilingov, prosim!”

„In kaj bo z uro?”

„Z uro? Uro kakopak obdržim!” je rekel lopov in jo vtaknil žep.

Tedaj pa je nasmeh na obrazu Joeja Morninga oledelel, pokazal je svojo znamko in rekel s stvarnim glasom kriminalista: „Tako, dragi moj Billy Snuff, komedije je konec! Jaz sem detektiv in zaradi tatvine aretiram!”

Grbec ga je začudeno pogledal.

„Aretirate? Billy Snuff? Oprostite! To je pomota: moje ime je Brewin — G. Brewin — in jaz sem lastnik te trgovine!”

Kaj je hotel storiti detektiv Joe Morning? Plačal je izgubljeno stavo in jo odkuril.

Govorila je s tihim in gannjenim glasom, počasi stopajoč vštric z njim in naslanjajoč svojo glavo na njegova prsa:

„Da bi skupaj živela, pravite! Pozabljate, da postane življenje, kadar je konec medenih tednov, vsakdanje, intimnejše, in potreba izpovedati se drug drugemu do dna, postane neodoljiva. Za mnoge, ki so se poročili, napoči takrat kruti trenutek, ko spoznajo, da sta se drug v drugem prevarala, in zato morata plačevati kazen, da se nista skušala bolje spoznati in sta se dala preslepiti z varljivimi lastnostmi, ki niso kos resničnemu življenju. Nič več iluzij, si porečeta in skrijeta za vsakdanji nasmešek svoj bolestni prezir in obup nad trdim razočaranjem. Ker ne moreta verjeti, da je — razen misli, ki vse pretvarja — vse drugo na tem svetu samo iluzija. Da postane sleherna strast, ki ji je podlaga samo čutno ugodje, pri vsakem, ki se ji vda, grenka ko smrt. Le proučujte svoje bližnje, videli boste, da imam prav.

In kaj bi bilo postalo iz naju, kadar bi napočil tisti trenutek?... Imela bi pogled vaših oči — ne pa glasu vaših besed. Dali bi mi svoj smehljaj, toda vaših besed ne bi čula, a čutim, da ne bi govorili kakor govore drugi. O, in kako naj bi se kedaj spomnila zvoka vašega glasu, s katerim ste mi prvič priznali: Ljubim te?”

Felicien je postal čisto tih: njene besede so ga navdale z grozo.

„O,” je vzkliknil, „pomisli, kaj storiš. Ljubljena, ko se vržeš v tako nesrečo! Z eno nogo sem že prestopil prag raja, in zdaj si hočeš vrata v blaženstvo zapreti pred menoj. Kaj si mar samo izkušnja?... Skoraj se mi zdi,

kakor da gori iz tvojih oči vesel ponos, da si me sunila v nesrečo.”

„O ti,” je rekla, „veruj mi, nikoli te ne pozabim. Kako bi bilo mogoče pozabiti slutene besede, četudi nisi čul njih zvoka?”

„Ljubljena, moje najlepše nade mi rušiš, zakaj ti edina si moja sreča. Če bi skupaj živela, bi pozabila vse trpljenje. Ali nama ne bi najina ljubezen dajala poguma, da bi kljubovala usodi? O, daj se preprostiti! Bodi moja!”

Z nepričakovano, a vendar fino žensko kretnjo mu je ponudila usta v poljub, in za nekaj sekund so se njuna usta strnila.

„Prijatelj! Pravim, da ni mogoče. Prišle bi ure otožnosti, ko bi vas moja hiba dražila in bi iskali prilike, da jo še živeje občutite! Nikoli ne bi mogli pozabiti, da sem gluha, nikoli mi ne bi oprostili, zagotavljam vas. Čisto sami od sebe bi prišli do tega, da ne bi več z menoj govorili, da bi v moji navzočnosti onemeli. Ne, ne, ni mogoče. Svojemu življenju ne smem na tak način vzeti cene. In vendar ste mi od usode namenjeni mož. Prav zato pa je moja dolžnost, da se vam odtegnem. Ne maram vedeti za vaše ime... Ne maram ga čitati. Zbogom!”

Prispela sta do vogala Grammontove ulice. Tam je že čakala dvovprežna kočija, in Felicien je v svitu svetiljk na vozu spoznal starega lakeja, ki ga je bil videl že v gledališkem vestibulu. Mlada dama mu je pomignila. Odprl je vratca voza.

Rahlo je potegnila svojo roko iz Felicienove in se lagotno kakor ptič popela v voz, ki je naglo oddrdal. Trenutek nato ga ni bilo nikjer več.

Grof se je drugi dan vrnil na svoj grad. Nihče ni več čulo o njem.

HUMOR

Kaj pa potem?

Gospa poučuje svojo novo služkinjo.

„Da veste, Marta: če pusti gospod čevlje pred vrati spalnice, pomeni, da jih morate osnažiti.“

„Vem, milostljiva — kaj pa, če jih pusti pred stanovanjskimi vrati?“

Majhna pomota

„Ali tudi vam Chopin ugaja?“

„Pa še kako! Ko je pa tako strašno smešen v svojih velikih čevljih!“

Dragoceni predor

Vlak je privozil iz predora in deklica si je v naglici popravila lase. Janko se je zagledal skozi okno.

„Ali veš, da je stal predor, ki smo se pravkar skozenj vozili, več ko sto milijonov dinarjev?“

„Ne — zdi se mi pa, da jih je vreden.“

Dva vzroka

„Zakaj nečete postati moja žena, gospodična?“

„Iz dveh vzrokov.“

„To sta?“

„Vi in oni drugi.“

Njemu je bilo namenjeno

„Kdo pa vam je ubil okno, gospa Jera?“

„Moj mož, ko se je sklonil.“

Profesorska

Potepuh: „Stoj! Če se zganete, ste mrtev!“

Profesor: „Ne kvasite takih neumnosti! Sami premislite: če se zganem, je to vendar dokaz, da živim!“

Zakonski pomenek

„Prav dobro vem, da bi me najrajši videl sto metrov pod zemljo!“

„O — če že o tem govoriš, se zadovoljim tudi z enim metrom!“

Nič mu ni rekel

Živko je ubil okno in je zato imel z očetom daljši „razgovor“ Ves nesrečen pride k mami.

„Nu, kaj pa ti je papa rekel za stran ubitega okna?“

„Ali naj zmerjanje izpustim, mamica?“ zaihtli Živko.

„Da.“

„Potem mi ni nič rekel.“

Hvala Bogu!

„Poslednjič vas vprašam: ali mislite plačati svoj dolg ali ne?“

„Hvala Bogu, da je vendarle že konec tega vašega večnega vpraševanja!“

Kratko

„Ali znaš plavati?“

„Da.“

„Kje si se pa naučil?“

„V vodi.“

Zakrpana tradicija

Urh je v šoli slišal, da je „tradicija“ nekaj takega, kar se od očetov podeduje na sinove. Ko pride nekega dne prepozno v šolo, ga učitelj strogo vpraša, kje je bil.

„Oprostite, gospod učitelj,“ se hoče Urh postaviti, „mama mi je morala pred tradicijo zakrpati!“

Olajšujoče okolnosti

Ali imate kakšne olajšujoče okolnosti za svoje dejanje?“

„Da — vse srajce, ki sem jih sunil, so mi bile za dve številki preozke!“

Definicija

„Kaj je monolog?“

„Če se mož in žena pogovarjata.“

„Mislim, da bi bilo to kvečjemu dialog.“

„Neumnost — pri dialogu vendar dva govorita!“

V okviru pa še ne!

Meta sedi v kopalnici in se koplje. Zdajci nekdo potrka in ne da bi počakal odgovora, vstopi mlad gospod! O groze! Toda Meta se hitro osvesti: obrne došlecu hrbet in dene svoje ročno zrcalce pred... nu, saj veste kam. Na žalost pa je steklo padlo iz zrcala. Mladi gospod stoji in strmi. Dokler se Meta ne razsrdi.

„Čujte, ali kaj takega še niste videli?“

„Videl — samo v okviru še ne.“

Kako nastane defekt

V Parizu je avto povozil moža. Kolesa so mu šla ravno čez meča. Mož pa sedi na tleh in se grohota!

Stopi stražnik k njemu, z resnim uradnim obrazom, in potegne iz žepa beležnico. Ponesrečenec se smeje na vse grlo!

„Človek, ali ste zblazneli?“ zavpije srdito stražnik.

„Ne,“ odgovori med smehom možak, „toda šofer... ha, ha, ha... mi je... ha, ha... povozil leseno nogo... ha, ha, ha... in zdaj ima defekt!“

Logika

Dva otroka se prepirata.

Rudi: „Tako je, kakor u rečem!“

Slavka: „Ne, ni tako!“

Rudi: „Povem ti, da je tako; moja mama pravi, da je tako, in če moja mama pravi, da je tako, je vselej tako, tudi če ni tako.“

Pri izpitu

Profesor: „Kaj veste o črevesju?“

Kandidat molči.

Profesor: „Človek bi mislil, če se prijavite za izpit, da boste imeli vsaj čreva v glavi!“

Na žalost

Pesnik piše uredništvu: „Ali vam lahko pošljem vsak teden nekaj svojih pesmic?“

Uredništvo odgovori: „Na žalost lahko.“ („Life“)

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Drugi del IZKUSNJAVKA

Hotel je skočiti za njo, toda stena mu je zaprla pot. Naglo je odgrnil zaveso, da je slabotna rdečkasta luč iz sobe malce osvetlila zapuščeni kotiček pri oknu. Nikjer ni bilo vrat, ki bi mu pokazala pot za neznanko.

„Tu nekje je morala zbežati,“ si je rekel. „Naj me vrag vzame — ali sem mar sanjal?“

Z mrzlično naglico je jel tipati okoli sebe. Vdolbina za okno je bila precej široka, skoraj tolikšna kakor majhen balkon. V sredi je bilo dokaj ozko okno, obakraj pa s tapetami pokrita stena. Potrkal je po njej, toda na veliko razočaranje je moral ugotoviti, da stena ni votla. Sklonil se je na tla in si jih pozorno ogledal — nikjer ni bilo skrivnega vhoda. Tla so bila iz trdnih desk.

„Potem je morala iti skozi okno,“ si je dejal, pa je koj izprevidel, da tudi to ni mogoče. Okno je bilo zaprto od znotraj.

Obupan je obstal; ni si več vedel pomagati. Neznankin beg je bil takoj tajinstven, da se mu je hotelo zdeti, da je bilo vse to samo sen, blodna halucinacija, posledica vseh teh naporov zadnjih dni. Pa ne! Stresel je z glavo in se prijel za čelo.

„Ne, ne, saj ni mogoče, saj ne spim!“ je zagodrnjal. „In trezen sem tudi, bi rekel!“

Še enkrat se je vživel v trenutek, ko je stopil v sobo. Ali ga luna nosi? Ali ni bil pri pameti — prisegel bi bil, da je videl neznanko kraj poročnikove postelje, in kako lepa je

bila: že zato ni mogoče, da bi se bil zmotil. Tako lepe ženske svoj živ dan še nisem videl.

PREJŠNJA VSEBINA

Zora je pisala svojemu ljubimcu poročniku Slavcu na fronto, da njuno razmerje ni ostalo brez posledic. Branko Slavec pa mora v boj in potem brez sledu izgine. Stotnik Kregar, ki tudi skriva ljubijo Zoro, se je polastil njenega pisma, ki ga je našel pri hudo ranjenem Slavcu. S tem pismom se vrne na dopust in Zori obzirno pove, da Slavca ne bo več in da mu je pred smrtjo naročil, naj se on, Kregar, poroči z njo, da jo obvaruje sramote. Na Zorino zahtevo to tudi s prisego potrdi.

Zorina prijateljica Vera, ki je prišla k njej na obisk, povabi obupano deklico s seboj na Dolenjsko, da se malo razvedri. Ravno takrat pride k Veri na dopust Vinko Kalan, Verin prijatelj še iz otroških let, ki se je vrnil z ruske fronte. Tudi on je čul, da je Branko pal... Čez nekaj dni se pripelje Kregar, ki terja od Vere odgovora. Deklica obljubi, da se poroči z njim. Čez teden dni je poroka...

Toda Branko ni bil mrtev. Bil je samo hudo ranjen in boljševiki so ga zajeli. Na srečo je poveljnik rdečih neki kozakiški oficir, ki mu je nekaj dni prej Branko rešil življenje. Kozaki se ustavijo na nekem zapuščenem gradu, kjer dobi Branko sobo s posteljo, dokler ne ozdravi. Ko pride poročnikov sluga Janez pogledat k svojemu gospodu, zagleda pri njegovi postelji neko mlado žensko, ki takoj izgine, ko ga zagleda.

Odprl je okno in pogledal na dvorišče. Globoko pod njim je bilo — ne, pameten človek se ne bi upal skočiti tu dol.

In tedaj je nekaj zbudilo njegovo pozornost. Prostor med notranjim in vnanjim

oknom je bil zelo širok, preširok za navadno okno. Z utripajočim srcem je potrkal na leseni opaž.

Ali je res ali se mu je samo zdelo, da je votlo odjeknilo?

Da, tu bo! Tu bo tisti skrivni izhod, ki ga je tako dolgo brez uspeha iskal. Tu zadaj. Samo kako naj odkrije pot do skrivališča? Kako naj dobi skrivni vhod?

Spomnil se je, da je imel poročnik električno žepno svetiljko. Skočil je v sobo in hlastno prebrskal poročnikovo obleko. Hvala Bogu, našel jo je.

Vrnil se je k oknu in jel pazljivo preiskovati leseni opaž. Vse zaman. Skrivnostnega gumba, ki ga je iskal, ni našel nikjer.

Sklonil se je k tlam. Od vročičnega pričakovanja mu je udaril pot na čelo. Otrl si ga je z rokavom. Pretipal je vsak košček okna, dokler se ni prepričal, da bi bilo tu vsako nadaljnje iskanje docela brezuspešno. Zdajci pa se mu je pogled ustavil na stari zaprašeni sliki, ki je visela na zidu. S trepetajočo roko jo je prijel in privzdignil. Nič. Potem je žarek električne svetiljke nameril na tapeto pod sliko. Od presenečenja toliko da mu ni zastal dih. Zagledal je bil droben žebliček. Z drhtečo roko je pritisnil nanj.

Tisti mah je začutil udarec v hrbet in možgane mu je preletel bliskovit strah. Instinktivno je odskočil in se obrnil.

Okno se je bilo zavrtelo v tečajih in ga sunilo v hrbet, pred njim pa je zazevala odprtina. Posvetil je z električno svetiljko v temo pred seboj in zagledal ozke stopnice, ki so držale nizdol. Hotel je že stopiti nanje, tedaj pa se je okno

prav tako nenadoma spet obrnilo v tečaju — in spet je bilo kakor prej.

Janez se je oddahnil. Njegovo iskanje ni bilo brez uspeha!

Kar nenadoma ga je obšla neka podjetnost, ki si je ne bi bil nikdar prisodil. Nekaj ga je gnalo, da razkrije to tajnost do dna. Čeprav ni vedel, kam te stopnice drže in kaj se utegne z njim zgoditi, če krene po njih, je spet odmaknil sliko in pritisnil na žebliček. Ko se je okno odprlo, je skočil v odprtino in odhitel po stopnicah navzdol, preskakujoč jih kar tri na mah. Okno za njim se je zaprlo. Toda bil je trdno prepričan, da mora nekje spet priti na dan; zato ga to ni prestrašilo.

Ustavil se je pred nizkimi vrati. Sodil je, da mora biti že v višini pritličja. Rov je postal čedalje ožji. Tudi zatohtlo in vroče je bilo v njem, da ga je že skoraj dušilo.

Neodločno je pritisnil na kljuko. Vrata so se odprla. Ko je posvetil predse, je opazil, da gre rov še nekaj časa naprej, potem pa se cepi na dvoje.

Na razpotju se je odločil za rov, ki se je odcepil v stran. Zakaj, si sam ne bi vedel odgovoriti. Nekaj mu je reklo, da bo ta pot prava. Zdelo se mu je, kakor da bi se plazil po velikanski topovski cevi, kjer se ozki pramen žepne svetiljke odbija od sten.

Rov se je zdel brez konca. Imel je občutek, da mora biti že čisto na drugem koncu gradu, tedaj pa je zagledal pred seboj nove stopnice, ki so držale navzdol. In spodaj, na koncu njih, so bila spet vrata. Odprl jih je in od začudenja je obstal na pragu. Zagledal se je v razkošno opremljeni sobi.

Kakor da se boji zasede, se je oprezno splazil ob steni, hoteč priti čimprej do drugih vrat, ki so bila prvim nasproti. V kotu je zagledal posteljo, ki niti postlana ni bila. S stropa

je visela luč, ki je medlo osvetljevala spalnico.

Takrat pa so se vrata nasproti nenadoma odprla in Janez je zagledal prikazen, ki jo je iskal. Bila je ona krasna ženska, ki se je malo prej sklanjala nad poročnikom. Seveda ga je tudi ona uzrla. Prestrašen krik se ji je izvil iz ust, nato pa je skočila k njemu, padla pred njim na noge in se oklenila njegovih kolen.

„Milost! Milost! Ne izdajte me!“ je vzkliknila s prosečim glasom.

Janez ni vedel, kaj naj stori. V tem položaju že živ dan ni bil. Nekaj čudnega, nekaj neskončno sladkega ga je izpreletelo. Ta ženska kleči pred njim in se oklepá njegovih kolen! Še nikoli ni nobena ženska klečala pred njim in še nikoli mu ni bilo okoli srca tako čudno blaženo, da bi bil najrajši vekomaj ostal tako. Potlej pa ga je obšla neodoljiva želja, da bi se sklonil k njej, jo vzdignil in stisnil k sebi. Takrat pa je zagledal njene prestrašene oči, ki so široko razprte in vse v strahu strmele vanj. Tisti mah se je streznil.

„Ne bojte se!“ je rekel preprosto.

Sklonil se je k njej in razklenil roke, ki so objemale njegova kolena. „Vstanite, gospodična! Ne spodobi se, da bi klečali pred mano!“

Z nezaupnim pogledom je vstala. In v tem pogledu je bilo nekaj kakor prošnja. „Ali se res smem nadejati?“ so povpraševale njene oči. Ali je Janez razumel njih jezik?

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 231. strani

1. Ne, prav isto se doseže tudi s črno, ker je bik slep za barve in vidi obe barvi črni.

2. Avtomobilov.

3. 298.

4. Na tri načine: okoli svoje osi, okoli solнца in s solncem vred v svetovju.

5. V letih 1828 do 1845.

6. V Losangelesu v Kaliforniji.

7. Leta 1475 v Esslingnu v Nemčiji (Konrad Fyner).

„Ne bojte se!“ je rekel kakor v odgovor na njeno neizgovorjeno vprašanje. „Tudi jaz sem samo ubog ujetnik teh ljudi, ki so zavzeli grad.“

„Kako se jih bojim!“ je vzdrltela. „Če me dobe... Nikomur ne prizaneso...“

Besede so se ji vročično vsule iz ust. Bilo je, kakor da se boji, da mu ne bi prepozno povedala, v kakšni nevarnosti je. Janeza je nekaj toplega prišlo okoli srca. Čuvstvo, ki ga dotlej še ni poznal. Ne, to ni bila ljubezen. Ono, kar ga je bilo obšlo, ko jo je spet zagledal, ga je bilo med tem spet minulo, ko je videl, kako ta lepa mlada ženska trepeče pred njim. Sicer je bil Janez trd vojak in solz mu nič na svetu ne bi izvabilo iz oči, toda to je bilo vendar nekaj čisto drugega. Ženska kleči pred njim, ženska, uboga, neboljena, ga prosi z očmi in besedami, naj jo reši, naj je ne izda. Četudi se je v tistem trenutku samega sebe sramoval zaradi svoje mehkobe, si vendar ni mogel kaj, da je ne bi bil ljubeče prijel za roko in jo odvedel k otomani.

„Sédite,“ je rekel. Hotel je še nekaj reči, pa ni vedel, kako naj začne. Še nikoli ni bil sam v družbi takega gosposkega dekleta. Zato je že moral izbirati besede.

„Kako to, da ste ostali tu?“ je naposled vprašal, ko ona le ni začela. „Saj razen stare kuharice žive duše ni v gradu!“

„Kuharica je tu?“ je živahno vzkliknila. „Tudi ona je ostala?“

Takrat se je spomnila, da mu je vendar dolžna nekaj pojasnila.

„Ta grad je last mojega strica,“ je rekla. „Lani mi je umrl oče, matere pa še poznala nisem. Potem me je vzel stric k sebi.“

Utihnila je. Kakor bi bili pred njo spet oživali stari, grenki spomini, se ji je zresnil obraz in ustnice so ji zadrgetale. Toda hitro se je spet zbrala in nadaljevala:

„Ostala sem pri stricu, kjer sem imela vsega dovolj. Včeraj po kosilu me je prijelo, da bi malo odjezdila na izprehod. Zapovedala sem hlapcu, naj mi osedla konja. Ko sem se vračala, se je že mračilo. In ko tako počasi jaham skozi vas, stopi nenadoma pred konja neka kmetica. Vedeti morate, da so graščaka ljudje mrzili kakor mrze vsakogar, ki je nad njimi, mene pa so vsi radi imeli...“

Spet je prestala. Popravila si je lase, ki so ji zlezli na čelo. Janez je molčal in čakal, da bo sama nadaljevala.

„Neka kmetica je torej stopila predme in mi mahala z rokami. ‚Bežite, gospodična!‘ je zavpila. ‚Kozaki in boljše-viki se bližajo. Vsi grajski so že odšli...‘ Nisem je več poslušala, zapodila sem konja in se ustavila šele pred gradom. Stekla sem v svojo sobo, tja, kjer ste me prejle videli. Na mizi sem zagledala listek, na katerem mi je stric sporočil, da me je čakal tri ure, potem pa je pobegnil, ker so bili boljše-viki komaj nekaj streljajev od gradu. Obrnem naj se proti jugu, mi je napisal, in naj pridem za njim. V naglici sem zbrala najpotrebnejše reči, takrat pa sem že začula vrišč in vpitje na dvorišču. Kozaki so bili že zasedli grad...“

Pripovedovanje jo je vidno utrudilo. Strah in skrb, da je rdeči ne dobe, je bil ostavil sledove na njej. Janezu se je deklica smilila, pa ni vedel, kako naj ji pomaga. V zadregi je čakal, da dogovori.

„Skrila sem se v te prostore, ki zanje nihče ne ve. Tu sem hotela počakati, dokler se mi ne ponudi priložnost, da pobegnem za stricem. Toda vi ste me odkrili...“

Pogledala ga je s svojimi čudno prodirljivimi očmi.

„Da, odkril sem vas,“ je zmedeno odgovoril Janez, ki je čutil, da mora nekaj reči.

„In kdo je oni ranjenec v moji sobi?“ je vprašala nato.

„Moj poveljnik. Rdeči so naju zajeli.“

„Ali je hudo ranjen?“

„Precej hudo.“ je odgovoril Janez. Takrat ga je obšla neka misel.

„Ali ne bi malo popazili nanj?“ je vprašal kar naravnost. „Jaz za take reči nisem... vojak sem.“

„Zakaj ne,“ je odgovorila s komaj vidnim usmevom.

„Za take reči smo ženske boljše od moških... Samo paziti boste morali, da me ne odkrijejo. Rdeči ne poznajo usmiljenja. Posebno z ženskami ne. In če bi jim morala priti v roke...“

Oči so se ji zasvetile.

„Rajši v smrt kakor v sramoto!“ je vzkliknila. „Ne, nihče ne sme izvedeti, da sem v gradu. Tudi stara kuharica ne... čeprav me ima rada kakor rodna mati. Utegnili bi jo mučiti in potem...“

„Nihče ne bo izvedel!“ je odločno odgovoril Janez.

„Zdaj pa idite v sobo!“ je rekla mlada graščakinja. „Samo pazite, da ne zgrešite vhoda. Na zadnji stopnici je vzvod, ki ga morate potegniti k sebi. Če ne bo nikogar v bližini, pritisnite na gumb, ki je skrit v podstavku peči. To mi bo znamenje, da se mi ni treba ničesar bati, in takrat pridem. Ste vse razumeli?“

„Da.“

Tretje poglavje

ČETRTI DAN

Janez sam ni vedel, kdaj je bil v sobi pri ranjencu. Ni vedel, kedaj in kako se je v temi splazil po stopnicah. Ne prestano mu je bila pred očmi bleščeča pojava mlade graščakinja, ki ga je tako čudno gledala s svojimi koogenj žgočimi očmi. Takih oči še ni videl.

V sobi se je šele zavedel. Poiskal je gumb na podstavku peči in pritisnil nanj. Nato je stopil k postelji.

Poročnikov obraz je bil strašno shujšan in ko je tako negibno ležal na postelji, bi

človek mislil, da ni več življenja v tem telesu.

Janez se je sklonil na posteljo in pritisnil uho k njegovim prstom. Komaj, komaj je zaznal slaboten utrip srca. „Hvala Bogu,“ je zamrmral. „še je živ!“

Takrat so se skoraj neslišno odprla vrata in tiho kakor senca je stopila k postelji mlada graščakinja. In kakor da bi bil začutil njeno blagodejno navzočnost, se je prav takrat ranjenec zganil in vzdihnil. Njegova desnica se je prav počasi prikradla izpod odeje in z neskončnim naporom segla po čelo.

Nato je Branko odprl oči. Počasi, kakor bi se bal pogledati v življenje, ki je že skoraj pobegnilo iz njega. Ustnice so se zganile, rahlo, komaj zaznavno, kakor bi hotelle oblikovati besedo, toda glasu ni bilo.

Deklica in Janez sta nemo gledala, kako se vrača življenje v to snujšano telo. Janez se je krčevito prijel za posteljo in njegovi nohti so se zasekali v les. Zdajci pa se mu je iz stisnjenege grla utrgal hripav vzklik:

„Hvala Bogu, še ste živi, gospod poročnik!“

Šele takrat se je Branko zavedel. Njegove trudne oči so se srečale z Janezovimi, in tiho, komaj slišno je zasepetal:

„Kje sem?“

„Na varnem, gospod poročnik!“ je veselo odgovoril Janez, ki bi bil najrajši na glas zavriskal od veselja, da je ljubljeni poročnik izven nevarnosti.

Brankove oči so počasi potovale po sobi in se naposled ustavile na lepi neznanki. Dolgo se niso odvrnile od nje. Janez je slutil, kaj govore te oči, kaj vprašujejo. Sklonil se je k ranjencu.

„Ta gospodična bo odslej skrbela za vas, gospod poročnik.“

Ranjeneec ni nič odgovoril, kakor ne bi bil čul Janezovih besed. Sluga se je vznemiril.

Ali je bilo njegovo veselje prezgodaj? Zakaj poročnik nič ne odgovori?

„Ne bojte se,“ ga je potolažila deklica. „Najhujše je že prestal. Zdaj je potreben samo počitka.“

Ko je govorila te besede, ves čas ni odvrnila pogleda z Brankovega obraza. In Janez je spet zagledal v njih tisti čudni vroči pogled, ki mu ni hotel iz spomina. Potlej se je deklica počasi obrnila k njemu.

„Naj spi,“ je rekla z zastrtim glasom. „Kadar se prebudi, me takoj pokličite. Siromak potrebuje okrepčila.“

„Da, da,“ je zmedeno pritrdil Janez. Ko se je ozrl, deklice ni bilo več v sobi. Sam ni vedel, ali je bil vesel, da je šla, ali ne. Njene oči so gledale tako čudno prodirljivo, toliko ognja je bilo v njih, da ga je bilo vselej groza pogledati vanje. Toda tista groza, ki je hkrati nekaj neskončno sladkega in opojnega, da bi hotel večno živeti v njej, čeprav je nekam podzavestno slutil, da bi to zanj pomenilo pogubljenje.

Stresel je z glavo. In zdaj je tudi on začutil, da je lačen. Že tri dni ni imel toplega v ustih.

Četrto poglavje

NA POTI K OKREVANJU

Ko se je Branko pod večer spet prebudil, je bil že dosti bolj krepak. Glas se mu ni več tresel, ko je poklical Janeza in ga vprašal, kako je prišel sem in kaj se je z njim zgodilo.

„Štiri dni ste viseli med življenjem in smrtjo, gospod poročnik,“ je odgovoril Janez. „Štiri dni in štiri noči, in med tem se je zgodilo toliko novega, da vam v kratkih besedah ne morem povedati. Tudi ste še preslabotni...“

„Kje pa sem, za Boga?“

„V ujetništvu rdečih.“

Branko se je stresel.

„V boljševiških rokah? To pomeni...“

„Nič hudega, gospod poročnik. Če bi bilo kaj nevarnega, ne bi bili tu.“

„In moji vojaki?“

„Nekaj se jih je rešilo, drugi... drugim se pa ni bilo več treba. Midva sva med tistimi redkimi, ki so ostali živi.“

Poročnik, ki se je bil vzel na komolec, je omahnil nazaj na blazino.

„Da,“ je povzel Janez, ki se mu je vrnila zgovornost, ko je videl, da se mu ni treba več bati za poročnika. „In samo za las je manjkalo, da niste tudi vi ostali tam, kjer jih je obležalo sto drugih, ki jim usoda ni bila naklonjena.“

„Ne morem še prav misliti,“ je zamrmral Branko, ki si je vidno napenjal možgane, da bi se spomnil, kaj se je zgodilo. „Tako daleč... daleč je vse to...“

Prijel se je za čelo in se zagledal v strop.

„Strašen udarec... in potem... še drugi... čez prsa. Uh... kakor ogenj... Potem... potem pa nič več... kakor da padam... globoko v prepad... brez dna...“

„Da,“ je pritrdil Janez. „To je bilo takrat, ko vas je zadel kozak. Obležali ste brez zavesti. Malo nato je prišel stotnik s svojo četo...“

„Stotnik?“

„Prosil sem ga, naj spravi ranjence na varno, pa mi je zagrozil s kaznijo... Da niso takrat napadli Rusi...“

„Zagrozil ti je?“

„Da. Rekel je, naj se brigam za svoje stvari. Potem so Rusi napadli in njegova četa se je morala umakniti...“

Branku se je zasrepel pogled. Janez se je stresel, ko mu je pogledal v oči. Tako mrzel je bil pogled v njih, da mu je ledeno zagomazelo po hrbtu.

„Kaj se je z ujetniki zgodilo, nismo nikdar zvedeli... Naši jih potlej niso mogli več rešiti, ker so jih boljševiki prepodili. Kako rdeči delajo s sovražniki, pa vam rajši ne govorim. Ne vem, kaj bi bilo

z nama, da ni takrat prišel mlad kozaški častnik...“

„Mlad... kozaški častnik... praviš?“ Ranjenec je široko pogledal Janeza.

„To je bil on!“ je zamrmral sam pri sebi. In na glas je rekel:

„Ali še pomniš, Janez, kako je neko noč izginil iz našega tabora mlad ujetnik? Jaz sem mu prerezal vezi in mu dal naš plašč, da je lahko prišel mimo straž. To je bil on!... On naju je rešil...“

„Potem je poplačal svoj dolg,“ je odgovoril Janez. „Davi je bil tu in je vprašal, kako vam gre.“

„Če je on,“ je rekel poročnik „nama ne bo hudega.“

Prav takrat so se odprla vrata in v sobo je stopil oficir, ki sta o njem govorila. Videč, da se je ranjenec osvestil, je veselo stopil k njegovi postelji in mu ponudil roko.

„Zdaj sva bot,“ se je nasmehnil Branko in toplo stisnil ponujeno roko.

„Še ne,“ je odkimal kozak. „Vi ste mi rešili življenje in me osvobodili. Jaz vam — svobode še nisem dal.“

Tedaj šele se je Branko zavedel, da je ujetnik. Omahnil je nazaj na blazino.

„Vročica vas še ni minila, poročnik,“ je prijazno rekel kozak. „Varujte se, niste še iz nevarnosti. Toda v tolažbo naj vam bo, da vas ne zapustim, dokler ne boste popolnoma okrevali. Takrat vam tudi vrnem svobodo — vam in vašemu slugi. Šele takrat bova res bot.“

„Hvala vam,“ je slabotno rekel Branko in mu še enkrat ponudil roko, ki mu jo je oficir stisnil.

„Zdravstvujte, junak!“ je rekel kozak in se obrnil k vratom. „Iti moram. Dva dni me ne boste videli, toda zapovedal sem, da ne sme nihče k vam, razen če koga želite. Ves grad vam je na razpolago. Tudi kuharica je v hiši... Zdravstvujte!“

„Zdravstvujte, prijatelj!“

Domov družini

Kako ostaneš vitka

Vitka linija je zmagala! To sme mo samo pozdravljati; ne le z estetsko-modernega stališča, nego tudi iz zdravstvenih vidikov. Statistika namreč dokazuje, da dosežejo vitki ali celo mršavi ljudje povprečno višjo starost kakor debeli.

Glavni vzrok debelosti je preobilo uživanje hrane. Če če ješ prav malo več kakor organizem potrebuje, se začne tvoriti toščica. Denimo, da popije kdo na dan samo četrt litra mleka več kakor mu je potrebno, ali pa pol litra piva ali tri deke surovega masla; zato se bo vsak dan zredil za najmanj 20 gramov toščice. V enem letu da to približno 8 kil. Iz tega računa se vidi, kako se da najuspešneje boriti zoper debelost.

Mnogo ljudi ne ve, da je na primer v omakah preveč redilnih snovi. Ti ljudje mislijo, da zadošča, če jedo lahko meso s sočivjem, ne da bi pri tem pomislili, koliko preveč masti zaužijejo s prežganjem, z majonezo, z omako. Kdor hoče ostati vitke, mu zato še ni treba lakote trpeti. Le oprezen mora biti pri izbiri hrane.

Tiste dame, ki hočejo ostati vitke, smejo jesti samo lahko meso, kruh, suh sir, sočivje brez prežganja, krompir, solato, jajca, bodisi že trdo kuhana ali mehko, sadje in take močnatne jedi, kjer je le malo toščice. Za pijačo naj jim služi voda, kvečjemu lahka vina.

Fizično delo in napor tudi pomagata, takisto sport. Pred vsem hazena, tenis, turistika, smučanje in ples. Najbolj pa je treba priporočati plavanje in orodno telovadbo. Pri starejših ljudeh zadošča časih tudi že izprememba zraka.

Namestu da se voziš s tramvajem, poskusi rajši, če ni pregrodo vreme, iti peš, hodi mnogo na izprehode, ne da bi se pri tem preveč utrujala; ti recepti veljajo zlasti za tiste dame, ki se že začenjajo „okrogeliti“.

Med v gospodinjstvu

Že stare pripovedke uče, da sta bila mleko in med kot ambrozija hrana bogov. Dežela, kjer se je cedil med in mleko, je bila obljubljena dežela.

Toda ne izprlečujejo nam samo pravljice, kako visoko so ljudje vedno cenili med kot hranivo in

zdravilo — tudi zgodovina nam to dokazuje. Tako na primer pravi Diodor Sicilski, da so narodi, ki so prebivali pred Rimljani v Italiji, živeli v glavnem od medu. Janez Krstnik se je v puščavi baje hranil z medom.

Naj bo že tako ali tako, gotovo je, da je bil med eno izmed najprvih hraniv, kar so jih ljudje poznali, in do odkritja sladkorja najbrž edino hranivo čiste in prijetno dehteče sladkobe. Velika hranilnost medu izvira od obilnosti sladkorja, ki je v njem. Med ima namreč 70% sladkorja, in sicer sadnega sladkorja (levuloze) in grozdnega sladkorja (dekstroze). Najbrž so v njem tudi vitamini.

Pri drugih narodih cenijo med mnogo bolj kakor pri nas. Francozi, pa tudi Nemci in Švicarji ga servirajo že za zajtrk. Namažejo ga čez surovo maslo na bel kruh, pa tudi naravnost na kruh ter tekne prav tako otrokom kakor odraslim.

V kuhinji se da med porabiti na vse mogoče načine. Pri nas ga največ rabijo za potice ob velikih

Vaša in naša želja je, da „Roman“ razširi obseg.

Sami ste krivi, da ga še ni:

1. ker list posojujete dalje; nič manj pa zato,

2. ker z naročnino odlašate. **Torej?**

praznikov. Dober je tudi kot dodatek pri mlečnih jedeh, kakor na primer pri mlečnem rižu, proseni kaši itd., kjer boljše tekne od čokolade, ki jo matere rade nastrgajo v mlečne jedi — če ne zaradi drugčega, je priporočljiv vsaj za izpremembo. Seveda je treba paziti, da dobiš popolnoma čist in pristen med, ki ga spoznaš po vonju in okusu.

Vonj medu je odvisen od časa, kdaj so ga čebele nabrale. Majski med, ki ga čebele nabere iz vseh vrst cvetlic, slovi za najboljšega, pa tudi lipovega poznavalet zelo hvalijo. Med se dolgo ohrani, ne da bi izgubil svoje kakovosti. Pristni med kmalu skristalizira v trdo gmoto, ki jo pa s počasnim ogrevanjem v vodi spet omelečas.

Medena voda služi kot milo odvajalno sredstvo. Tudi kašelj si ublažiš z uživanjem medu.

Rižev narastek.

Potrebščine: 7 dkg riža, ¾ litra mleka, 6 dkg presnega masla, 10 dkg sladkorja, nekoliko Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, 2 jajci in ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega pecilnega praška, jabolka.

Priprava: Spari riž v mleku, eventuelno v posnetem mleku v pečici. Ko se je ohladil, mu primešaj razpuščeno presno maslo, sladkor, nekoliko vanilinovega sladkorja, celi jajci in zavojček pecilnega praška. Nato namaži proti ognju zavarovalno skledo s presnim maslom in potresi z moko, deni vanjo polovico mase, potem lepo olupljenih, razrezanih jabolk in na vrh ostalo maso. Sedaj postavi narastek v pečico, ga speci, da dobi rjava skorjo, ter serviraj za vanilijevo omako.

Pri težkočah v želodcu in črevih, pomanjkanju slasti, lenivem odvajanju, napenjanju, gorečici, pehanju, tesnobotni, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju povzroči 1—2 čaši naravne „Franz-Josef“ grenčice temeljito čiščenje prebavil. Izjave bolnišnic dokazujejo da „Franz-Josef“ vodo radi jemljejo težko bolni, in da se dosežejo z njo veliki uspehi. „Franz-Josef“ grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

MILO SVILA

popolnoma belo, čisto za:

svilo, volno in fine tkanine; izborna v toaletne svrhe in shampooing.

Ureja Boris Ribteršič

Nancy Carroll pripoveduje

Če na primer plesalka odkrije, da se je zredila za eno kilo, jo presine strah. Začne živeti po dieti in preizkuša vse mogoče načine za pridobitev vitke linije, dokler se ji spet ne posreči doseči svojo staro težo. Izguba vitkosti pomeni izgubo karijere. Za plesalke, ki niso suhe kakor trlice, pa pri filmu ni službe.

Zadnjič pa, ko smo začeli delati film „Artisti“, kjer igram glavno vlogo, je bilo drugače. Manuskript predpisuje nekaj debelih plesalk. Toda kje jih dobiti? V Hollywoodu ne, ker poznajo vse le predobro tisto zahtevo o vitkosti. Režiser si je belil glavo in iskal. Šele čez dolgo je odkril v nekem zakotnem lokalu daleč zunaj v predmestju skupino, ki je odgovarjala zahtevam manuskripta. Saj veste, po predmestjih je dosti ljudi z drugačnimi okusi in takih, ki se še zmeraj navdušujejo za ženske, kakor jih je slikal Rubens. Dvanajst plesalk je odbral in vse skupaj so tehtale nad 900 kil. Koliko smeha je bilo pri izbiranju, si lahko mislite!

Vidite, takole je pri nas v Hollywoodu. Časih smeh in zabave, a vselej delo. Nikar ne mislite, da smo filmski igralci zavidevanja vredni. Če bi le malo bolj poznali vse napore, ki so v zvezi z našim poklicem, sem prepričana, da bi dobro premislili, preden bi si spet želeli priti k filmu. Da o naši „minljivosti“ niti ne govorim!

Karijera

Berlinsko gledališče „Kammerspiele“. Naglica, nervoznost. Glavna skušnja za novo igro. Režiser razlaga skupini statistov, maha z rokami in tolče z nogami ob tla. Scenograf, majhno, urno človeče, skaklja po odru. Avtor, prav velik, suh, z modernimi črnimi naočniki, je bled kakor stena. Povprašuje zdaj režiserja, zdaj scenografa, zdaj se spet obrača k inscipijentu. Odgovarjajo in ne odgovarjajo, in sami so nervozni.

Trrr... trrr... trrr... zvonci. Luč! Zastor!

Glavna skušnja se je začela. V gledališču poslušalci. Strogi in neizprosnji. Kritiki — poklicani in nepoklicani. Časnikarji in recenzenti po poklicu, zavidni in zlobni tovariši z desk, ki pomenijo svet. Nekaj nepomembnih obiskovalcev, ki so prišli bogve kako k skušnji. Zdaj

pa še oni, ki so važni. Takoj ko pridejo, ve vsak, da so tu. Šepetanje in pripovedovanje na uho. V trenutku ve že glavni igralec, mala statistka, ognjegasec in — hm, hm — ona dama tam. Pommer je tu... Erich Pommer in Josef von Sternberg. Zdaj je treba pokazati vse, kar kdo zna. Ker je — tako pravijo — vse odvisno od trenutka. Ti ljudje od filma, ti mogočniki s filmskega Olimpa, imajo fin nos, dobro oko, tako rekoč nezmotljiv instinkt za vse, kar je dobro in kar ni.

Skušnja teče. Teče mirno in logično. Avtor je zadovoljen. Režiser je zadovoljen. Avditorij je zadovoljen. Najbolj zadovoljen pa je Pommer, ki si mane roke... Sternberg se smehlja in si zadovoljno gladi brke.

Pommer: „Ona tretja na levi...“
Sternberg: „Sodim, da bo tista, ki smo jo iskali.“

Skušnja teče mirno naprej. Mlada girl — ona tretja na levi — niti ne slutí, da je padla kocka, ki jo bo napravila slavno, da se bo uresničilo to, o čemer je sanjala, za čimer je hrepenela morda v najbolj skritem kotičku svojega malega

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

„Kralj jazza“

prekrasna filmska revija v naravnih barvah. V glavni vlogi pevec najlepših ljubeznivih pesmi John Boles

srca, vse tiste nade, o katerih se niti sama pri sebi ni upala misliti.

Dve leti nato.

Kakor bi se hotel zrušiti strop enega največjih newyorških kinov od divjega ploskanja in navdušenega klicanja.

Izbrana publika, avditorij strog in neizprosen kakor takrat v berlinskem gledališču „Kammerspiele“. Časnikarji in recenzenti po poklicu, tovariši in zlobne tovarišice s platna, „ki pomeni svet“. Igra se Paramountov film „Maroko“.

Med igro vlada čudna tišina. Niti besede ni čuti. Pač, vendar se nekaj čuje, tiho in pridušeno... jok... Nekdo joče... in še nekdo... in še nekdo...

MAUREEN O'SULLIVAN V FOXOVEM FILMU „PESEM MOJE DUŠE“

Igra gre h koncu. Brez glasbe... brez besed... samo žvižganje viharja v puščavi... Luč!

Se za trenutek tihota. Gledalci so ganjeni. Potem se vse izprevrže v nezaslišano ploskanje, ki ne pohna... noče ga biti konec.

V loži sedi ženska... mlada in lepa. Tihó se smehlja. Glavna igralka zraven nje: režiser filma Josef von Sternberg

Ona se samo smehlja... ganjena je... še govoriti ne more...

To je ona! Ona mala girl: ona tretja na levi. To je ona! Ona — Marlene Dietrich.

Buster Keaton v filmu

„Kaj bi rekli, če bi vam sluga vsako jutro pripeljal k postelji vrečo pisem s prošnjami za avtograme in sto drugimi malenkostmi? Kaj bi rekli?“

Tako je dejal Buster Keaton, ki mu je znan časnikar rekel, da mora biti prav lepo, če je človek filmski igralec. In še je dodal:

„Toda to je še najmanj. To vzame „komaj“ štiri do pet ur na dan. Podpisi namreč. Na druge reči komaj utegnem pomisliti. Sto ur na dan bi moral imeti časa, če bi hotel vsaj majhnemu številu svojih prijateljev odgovoriti na nešteta vprašanja, ki mi jih zastavijo. In če bi hotel ustreči vsem prošnjam za podpore! Desetkrat več bi moral zaslužiti in še bi bilo dosti premalo.

Zadnjič sem dobil pismo. Ne vem, kako mi je prišlo v roke. Iz New-Yorka je prišlo in s precej energično pisavo je prosil neznan gospod, ki se je izdal za brezposelnega filmskega igralca, naj mu pošljem filmsko kamero, da napravi z njo film, s katerim bi zbudil pozornost kake družbe in preskrbil kruha sebi in še nekaterim brezposelnim umetnikom.

Mož me je zanimal že zaradi tega, ker je hotel na tako iznajdljiv način doseči slavo. Pisal sem v New York, naj se o njem informirajo in izvedel sem...

... da je trgovec s starimi fotografskimi in filmskimi aparati. Mislim je, da mu kar tako pošljem kamero, ki jo bo potem lahko prodal. Mogoče bi bil še celo z mojim imenom reklamo delal.

In takih pisem je dosti. Če bi se hotel o vsakem prosilcu posebej informirati, bi jih bilo prav gotovo pol, ki kakršnekolik podpore ne bi bili potrebni.

Potem deset, petnajst ur dela v ateljejih. V vročini reflektorjev in prahu. Pot ti lije s čela in niti obrisati si ga ne smeš, da ne pokvariš posnetka. Sicer smem jaz marsikaj, česar drugi ne smejo, a vendar...

O filmskih igralcih pravijo, da so slabi zakonski možje. Ni čudno.

Komu se ljubi ukvarjati se z domom, ko pride izmučen od dela in si želi počitka in samo počitka? Samo zato je toliko ločitev zakonov med filmskimi igralci. Otroci so edino, kar vežejo igralca na dom. Jaz to dobro vem.

Mesec, dva, na leto se lahko odpočijem. Teško čakam te dni, a vendar mi postane po nekaj dneh dolgčas. To je preklestvo filma. Kakor pri gledališču. Kdor je na deskah izrabil par podplatov, ne gre več z njih. Kogar so osvetlili reflektorji, se jim ne more odvaditi, čeprav slepé.

Vidite, tako je pri filmu. Ni tako lepo kakor mislite, in vendar ga ljubimo vsi. Ni denar kar nas vleče k njemu. Ne, ne, še dolgo ne. Kakor nočni metulji smo, ki se zaganjajo v luč, dokler ne oslepe in ne padejo v globino. Iz luči reflektorjev v globino pozabljenja.“

Greta jim ne da miru...

Pred kratkim se je za Greto in proti njej v Newyorku zgodilo spet nekaj podobnega kakor zadnjič, o čemer smo že pisali.

V švedsko-ameriškem listu „Sverna zvezda“ je neznan članek napisal, da je Greti Garbo pri filmu odzvonilo. Trdil je, da je njena umetnost katastrofalno nazadovala in da je v govorečem filmu njen glas nemogoč.

Komaj je ta članek zagledal luč sveta, že je bilo uredništvo prenapolnjeno s pismi, ki so bila po večini namenjena piscu tistega članka. Ameriški Švedi so razen tega priredili več protestnih shodov.

Ko je na nekem shodu dejal eden izmed govornikov, da je v nepovoljnih kritikah vendarle precej resnice, so ga razburjeni oboževalci Grete pošteno pretepli.

(Politika)

Filmski drobci

Načelnik policije v Losangelesu Fitts je zvedel, da je neko znano filmsko podjetje v Hollywoodu ponudilo Alu Caponu 1 milijon dolarjev, če odigra glavno vlogo v novem detektivskem filmu. Da to prepreči, mu je po ukazu vlade sporočil v časopisju, naj se nikar ne prikaže na ozemlju Hollywooda, ker ga bo dal takoj aretirati.

Wau-Wau groteske, kjer igrajo glavne vloge psi, so povsod, kjer so jih igrali, zbudili dosti pozornosti in smeha. Zdaj smo zvedeli, da so nedavno napravili nov tak film pod naslovom „Kriminal“, kjer nastopajo psi kot detektivji in razbojniki. Film je poln komičnih prizorov in kaže, kaj se lahko napravi s psi, če so v dobri šoli.

V filmu „Preiskava“, ki ga bo režiral Siomak, bo igral glavno vlogo Gustav Fröhlich, ki se je pred kratkim vrnil iz Amerike, kjer je bil za nekaj časa angažiran.

Gosja pastirica

Nadaljevanje z 229. strani

ne bi nikoli dosegla svojega namena. Že neštetokrat sem prosila, da bi v gledališču preizkusili moj glas, a nikdar mi ni uspelo priti do ravnatelja. Sicer nisem gosja pastirica, toda moj glas ste vendar čuli, in videli ste me tudi, in to so-dim, je najvažnejše.

Isti glas sem imela včeraj kot vaščanka in gosja pastirica, isti glas imam tudi danes v tej obleki, kot uradniška hči. In postavo in vnanjost tudi. In kakor je bila včeraj gosja pastirica pripravljena sprejeti vašo ponudbo, tako je tudi danes z uradnikovo hčerjo, zakaj pevka je končno v obeh primerih ista. In za petje vam vendar v prvi vrsti gre!“

In so res sklenili pogodbo. Lažna gosja pastirica je dobila mesto v Veliki operi. In ravnatelju se ni bilo treba prav nič kesati, zakaj opera je z njo res pridobila prvovrstno pevko.

To se je dogodilo leta 1905 — prav tako pa bi se lahko tudi danes in kdajkoli.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kdo je odkril režiserja Sternberga?
2. Kdo igra glavno moško vlogo v filmu „Glavna atrakcija“?
3. Kdo je igral glavno moško vlogo v filmu „Na drugi strani življenja“ („Živi mrtvec“)?
4. Pri kateri filmski družbi igra Nils Asther?
5. Kdo igra glavno moško vlogo v filmu „Trader Horn“?

Odgovore na ta vprašanja sprejemamo prvih šest dni po izidu lista. Za pravilne rešitve razpisujemo za nagrade

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ

igralcev in igralk družbe MGM, ki jih razdelimo med 10 reševalcev. Rešitve brez kupona gredo v koš.

Zaradi urednikove odsotnosti prinesemo odgovore in imena nagrajenih iz 13. številke v prihodnji številki ob enem z rešitvami in nagradnimi iz velikonočne številke. Tudi filmska pošta pride na vrsto prihodnjč. Prosimo čitatelje, da nam to oprostite.

„Sem samo pol človeka“

**„ČE NIMAM DOBRE KAVE“
DOBITE DNEVNO SVEŽE PRAŽENO LE**

PRI TVD. B. MOIHO
LJUBLJANA, VODNIKOV TRG 5.

KLIFERTE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
iz vsake
najboljše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA DALMATINOVALS

Tovarna kuverti

Konfekcija papirja

„KVERTA“ št. 30
LJUBLJANA
Ljubljanska - 2. Vofčarski pot.

Prva jugoslovanska tovarna
dežnikov

Josip Vidmar

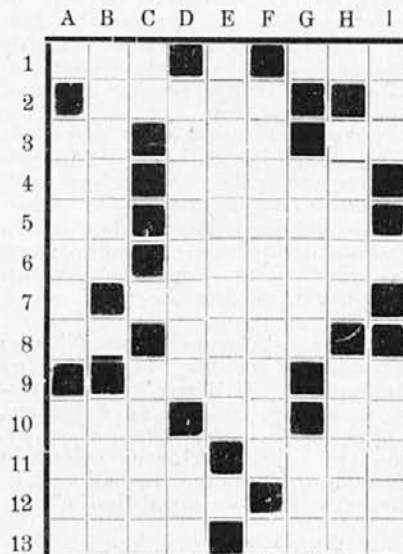
Ljubljana, Pred Škofijo št. 19

En gros — en detail.

Dežniki vseh vrst. Vrtni senčniki. Sejmski dežniki. Veikanska izbira. Skrajne cene.

Kupon 15 film

KRIZANKA

Vodoravno: 1. Ostrina; zločin. 2. Kraj pogubljenih; 5. Zaimek; prislov; kvarta; 4. Del kolesa; del obleke; 5. Medmet; okusnost; 6. Reka v Rusiji; mesto na Finskem. 7. Država v USA; 8. Ploskovna mera; nikalnica; 9. Mesto v Indiji; hr; 10. Čutilo; ov; grška črka; 11. Lasje, država v Indiji; 12. Sveta slika; zaimek; 13. Prebivalec starogrškega mesta na Siciliji.

Navpično: A. Kraj pridobivanja soli; kemična spojina; B. Popis; film Mary Pickfordove; C. Zaimek; stroj; D. Skupina popotnikov; žensko ime; E. Okrasitev; star prislov; F. Stroj; G. Izdelovalec dragocenih gosli; oster predmet; H. Hrib pri Beogradu; jed; I. del obleke; tednik.

Rešitev križanke v zadnji številki

Vodoravno: 1. Polovičar; 2. Ob, beg, ve; 3. Sni, San; 4. Tragedija; 5. Jalen; 6. Jo, pol, od; 7. Ala, oko; 8. Ela; 9. Ig, pet, le; 10. Ko, ilo, in; 11. Kum; 12. Sel, bar; 13. Ena, ona. — Navpično: A. Postaja, Ik, se; B. Obir, oligocen; C. Naj, la; D. Ob, Gap, epik; E. Veselo Atelujo; F. Ig, del, atom; G. Sni, bo; H. Java, Okoličan; I. Renaldo, en, Ra.

Foto aparate in potrebščine
dobite v največji izbiri pri
Drogeriji „Adrija“
Mr. Ph. S. Borčič
Ljubljana, Šelenburgova ulica 1
Telefon št. 34-01
Zahtevajte cenik!

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglajajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbula slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ lamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pečilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se prodaja mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, jajčni konjak. Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljnih, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartljev, peciva, tort i. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti posod in vedno pohvalo gospodinji — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začenicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastonj pri vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.